

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Tanítóképesítés.

Az ország összes tanító- és tanítónőképző-intézeteiben most folynak a képesítővizsgálatok. A bizottságok tagjai bizonyára örömmel gondolnak e terhes munkájuk közben arra, hogy jövő tanévben már az új szabályzat alapján történik a vizsgálat, ami egyrészt intenzívebbé fogja tenni a képesítést, másrészt humánusabb elbánást jelent a jelöltek és vizsgálóbizottsági tagra egyaránt. A ma érvényben levő szabályzat nem kevesebb, mint 21 tárgyból kíván vizsgálatot egypár óra alatt egy-egy jelölttől, miáltal a vizsgálat úgy fiziológiai, mint pedig pszichikai szempontokból nagyfokúan túlterheli a vizsgázót. Régi idő óta sürgették tehát az intéző körök ennek a tarthatatlan vizsgálati rendszernek a reformját, míg végre *Zichy* János gróf kultuszminiszter f. évi 34.034 számú rendeletével radikálisan megoldotta a kérdést, anélkül, hogy az 1868. évi XXXVIII. t.-c.-nek ú. n. autonóm jogokat érintő intézkedéseit bármiben is érintette volna. Rendeletét megküldte a miniszter úr az egyházi főhatóságokhoz is, oly kéréssel, hogy a hatóságuk alatt álló képzőintézetekben a képesítés egységességének céljából saját hatáskörükben a rendeletet életbeléptessék.

A miniszter méltányos kérése minden biztonnyal meghallgatásra talál az egyházi főhatóságoknál, mert a hitvallásos képzők főpásztorai a multban sem zárkóztak el olyan miniszteri rendelkezéseknek saját hatáskörükben való életbeléptetésétől, ami a népoktatási alaptörvényben a hitfelekezeteknek biztosított jogokat nem érintette, de egyébként magának a köznevelésnek — ez esetben a tanítóképzésnek és képesítésnek — emelésére irányult. Véleményük az, hogy az új szabályzat határozottan emelni, fokozni fogja a tanítóképzés és képesítés értékét, már csak azért is, hogy megosztja a vizsgálatot s így számol az ifjú testi és lelki erőinek teherképességével, másrészt a négyévi képzés eredményeit a tanítói feladatokra való tekintettel intenzívebben mérle-

getti a vizsgálóbizottság által. Erre pedig nagy szükség volt, mert az igen sokféle vizsgálati tárgy között alig tudott a jelölt a lényeges, lényegesebb és leglényegesebb fokozatok szerint megkülönböztetést tenni és ennek következtében a képesítés igazi szakjellege eltörpült az alaki képzés formái között. Egyedül ennek tulajdonítható, hogy eddigelé a tanítóképzés reformjának útjai is nem annyira a tanítónak, mint népnevelőnek tökéletesebb nevelése céljai felé, mint inkább a formális készütségnek fokozására irányultak.

Az új szabályzat szerint a képesítővizsgálat szakjellege határozottan kidomborodik és a hitvallásos és hazafias szellemű tanító egyénisége esik a képesítés mérlegébe. Az alaki képzés tárgyai közül a reáliák és ügyességek az osztályképesítő vizsgálatokra vannak utalva; míg a tényleges, a *befejező képesítővizsgálaton* a vallásos élet, az elméleti és gyakorlati pedagogia és a nemzeti élet ideális tárgyaiból (a nyelv, irodalom és nemzeti földrajz, történelemből) vizsgázzik a jelölt.

A szóbeli és írásbeli vizsgálatoknak, valamint a próbatanításoknak célszerűbb beállítása a szabályzatba minden tekintetben biztosítja e rendelkezéshez fűzött várakozásokat.

A miniszter felhívást intézett az érdekelt testületekhez, hogy záros határidőn belül adjanak javaslatszerű véleményt az új tanképesítő vizsgálati szabályzat fokozatos életbeléptetésére vonatkozó átmeneti intézkedésekre, célul tűzve ki a szabályzat fokozatos, de azért mielőbbi életbeléptetését. Utal a miniszter arra is, hogy az új szabályzat a Rendtartás némi módosítását is kívánja; tehát erre is terjedjenek ki a testületek javaslatai. Miután felette üdvös volna, hogy a kath. tanítóképzők az állami képzőkkel egy időben léptessék életbe egyházhatósági intézkedéssel a maguk szervezetének megfelelően módosított, de lényegében az államiakéval ugyanazon képesítővizsgálati szabályzatot; hivatásának, a nagymélt. püspöki kartól nyert szabályzat utasításainak megfelelően járna el a Kath. Tanügyi Tanács, hogyha képzőintézeti

szakosztályát felkérné, hogy az a miniszter által kiadott új szabályzaton alapuló egységes katechetikai tanítóképesítővizsgálati szabályzatra nézve javaslatot készítsen, mely azután magas jóváhagyásra a nagymélt. püspöki karhoz kellő időben felterjeszhető volna.

Ember Károly.

A helyes nevelés néhány alapelve.

Midőn a helyes nevelés néhány alapelvéről akarok szólni, érzem, hogy nem könnyű a feladat, amelyre vállalkoztam. Mert a nevelés munkája amily fontos, ep oly nehéz megállapítani azon főbb elveket, melyek által annak sikerét biztosítani lehet. Pedig a gyermekek testi és lelki üdve, ugyszólván egész jövője függ attól, hogy szülők és nevelők miként teljesítik nevelői kötelességüket. Innen van, hogy a nevelésről, bár sok szó esett már e kérdésről, sohasem lehet elég sokat beszélni; e téma egyike azoknak, melyek épen gyakorlati voltuknál fogva mindig újak és aktuálisak maradnak.

Régi, de azért ma is érvényes a panasz, hogy a mai iskola inkább tanít, mint nevel. Nagy baj az is, hogy a szülőház, melynek pedig elsősorban ez lenne a feladata, szintén nem igen nevel, sőt sok esetben még ront azon a nevelésen is, melyet az iskola végez. Ez az oka, hogy az ifjú, midőn az iskolapadból kikerül, sokszor nincsen megédzve az élet viharaira és könnyen elesik.

Általános azon panasz is, hogy kevés a jellemes ember s ezt megdöbbentő adatok bizonyítják. Általában kevés az emberekben a becsületérzés, sőt vannak, akikben egyáltalán nem is található fel. Oka bizonyára az, hogy ifjú korukban nem tanították őket arra sem otthon, sem az iskolában. Igen, őszintén ki kell mondanunk, nem egészen jól nevelünk, mert nem fektetünk kellő súlyt növendékeink jellemének képzésére, vagyis nem állunk egészen helyes erkölcsi alapon. Pedig bizonyos, hogy a jellemek általános javulása csakis az egyes jellemek helyes képzése által lesz lehetséges. *Erős jellemek képzése a vallás-erkölcsi nevelés alapján*, ebben jelölhetjük meg általánosságban azon irányt, melyben a mai nevelési rendszert megjavítani szeretnők. És e munkából az iskola mellett a családnak, vagyis a szülőknek is ki kellene venniök a részüket. Midőn a szülő gyermekét taníttatja, bizonyára azon cél lebeg szemei előtt, hogy őt jól fölnevelvén, az életet számára könnyebbé, boldogabbá tegye. Ámde nem elég, hogy a szülő csak a szükséges anyagi áldozatot hozza meg, de megkívánatik még, hogy szülői kötelességén kívül *nevelői tisztének* is eleget tegyen.

Tapasztalati tény, hogy a szülők a gyermekek nevelésének általában kevés fontosságot tulajdonítanak. Ennek egyik fő oka az, hogy — mint máshol mutattam¹ — *az ifjúság a szülői tiszt betöltésére nézve egyáltalán semmiféle előkészületben nem részesül.* Pedig a gyermeknevelés sokkal nehezebb feladat, mint azt némely szülők gondolják. Erre készülni, a szükséges ismereteket elsajátítani már az iskolában volna szükséges. De vegyük a dolgot úgy, amint van. Ha a szülők — tisztelet a kivételeknek — nem teljesítik kellőleg ebbeli kötelességeiket, annál inkább résen kell állanunk nekünk,

¹ Lásd *Szózat a szülőkhöz* e. pedagógiai röpiratot.

nevelőknek, hogy a nevelés munkájának sikerét legáltalában némileg biztosítsuk.

Az ember testből és lélekből álló lény, teste ápolásra, lelke művelésre, ő maga pedig nevelésre szorul. A lélek két tehetsége az *értelem* és *akarát* külön művelést igényel, bár szükséges, hogy a kettő egymás közt is, valamint a testtel is összhangban, harmóniában képeztessek. Bár nem tagadjuk úgy a testi, mint az értelmi nevelés nagy fontosságát, mégis az erkölcsi nevelés az, melyre épen a főntebb jelzett okok miatt a főszólyt fektetni óhajtának. Tesszük pedig ezt azért, mert a nevelés ez ága van a legszorosabb kapcsolatban a jellemképzéssel.

Az erkölcsi nevelés az ifjú embernek az erkölcsi jóra való vezetésében áll, első feladata tehát az erkölcsi alaptörvénynek az ifjú lélekbe való becsöpögtetése kell, hogy legyen. Miben áll ezen erkölcsi főtörvénynek lényege? Az erkölcsi jó alapja, azaz a végök, melyre minden erkölcsi jót vissza lehet és kell vezetni, maga az *Isten*. Erkölcsileg jó csak az lehet, ami Isten akaratával megegyezik.

Miután az ember kétségkívül képességgel bír arra, hogy ezen erkölcsi törvényt megismerje, az erkölcsi nevelés első feladata, hogy e törvényt a fejlődő ifjú lélekkel idején közölje.

Itt az az első kérdés, hogy milyen az ifjú lelkének állapota, mielőtt azt az erkölcsi nevelés céljából munkába vesszük? E tekintetben a legjelesebb nevelészek eltérőleg vélekednek. Lord *Palmerston* és követői azt állítják, hogy eredetileg «minden gyermek jónak születik». Masok ismét az ellenkező nézetet vallják s mi azt hisszük, hogy az igazság inkább az utóbbiak részén van, t. i., hogy az emberi lélek az eredeti bűn következtében megromolván, hajlandóbb a rosszra, mint a jóra, miről a gyermeknél tapasztalható, rombolási ösztön is tanusodik.

Ebből önként következik, hogy a gyermek jó magaviseleténél nem szabad túlságos mértéket alkalmaznunk. Kezdetben tehát meg kell elégednünk mérsékelt követeléssel és mérsékelt eredménnyel. Valamint a magasabb értelmi készütség csak lassú növekedés útján érhető el, úgy az erkölcsi téren is csak fokozatosan juthatunk el kellő eredményhez.

Az erkölcsösség alapját bizonyos meghatározott elvek szerint való érzés, gondolkodás és cselekvés képezvén, korán kell a gyermeket ezen elvekkel megismertetni. Erre hosszú és nehéz út vezet s helyesen a megismertetés úgy történik, ha mindenekelőtt nem elméletileg sajátítatjuk el a gyermekkel ez alapelveket, hanem *gyakorlatilag*, a tapasztalás útján vezetjük őt azokra. A történelem lapjai, egyes olvasmányok és az életből vett példák fognak a legjobb eszközökül szolgálni erre nézve.

Ezen elvek elsajátításának azonban csak úgy lesz haszna, ha azok gyakorlati alkalmazásának a *vallás-erkölcsi gondolkodás szolgál* alapul. Minden egyes ilyen elv elsősorban az ismeretnek alkotórésze. Az ifjú növendék, midőn hallja e szabályokat, gondolkozik s kell is, hogy gondolkozzék felettük. Tagadhatatlan, hogy kezdetben a gyermek a példa után indul. Jónak tartja azt, amit szülei tesznek, épen azért, mert tőlük látja s viszont rossznak hiszi azt, amit szülői vagy nevelője ilyennek állítanak, épen azért, mert ők mondják. De később, midőn gondolkozni kezd, midőn mérlegeli, miért van ez így és nem másképen, már nem elégszik meg azzal a

magyarázattal, hogy így vagy úgy tesznek, hanem önkénytelenül merül fel lelkében a kérdés: jól van-e ez így téve? Különösen áll ez akkor, midőn övét vagy akiket tisztel, egymással homlokegyenest ellenkezőleg látja cselekedni. Valóságos útvesztőbe jut így a szegény gyermek, ha a vallás erkölcsi érzés nem vezérli őt az eltérő dolgok helyes megítélésében. Épen ezért korán kell a vallás erkölcsi elveket az ifjú szívébe becsépegtetni. Innen könnyen érthető, hogy mit kell azokról tartanunk, kik a vallást és a hitvallásos nevelést mint privát ügyet számítani óhajtják az iskolából.

A vallásosság a vallási érzetben bírja alapját, ezt kell tehát mindenekelőtt felébreszteni a gyermekben. Tegyük pedig ezt nem az ész okoskodásainak segítségével, hanem a szív melegével, szeretettel. Az Istenről való vitatkozás csak ártalmára van a vallásos érzetnek, mely a szívtől veszi főtáplálékát. Meglehet, hogy a gyermeki elme nem fogja föl még a vallást a maga teljességében s nem érti meg annak főszéles igazságait: de igenis megérzi melegét szíve s oly ihletre gerjed, mely támogatni fogja őt az élet viharai között s elkíséri egész a sír széléig.

Elsősorban azon alapelvet állítottuk fel, hogy a cselekvési elvek nem elméletileg, hanem gyakorlatilag, a tapasztalás útján sajátítandók el a gyermekkel. Erre nézve szükséges, hogy miután a gyermek a kellő ítéleteket az ismeret útján megszerezte, azokat neki kellő módon csoportosítani segítsünk, hogy így tartalmuk ismerete az ő tudatában állandósuljon s maradandóvá váljék. Az így nyert kész általános ítéleteket szóbelileg is meg kell állapítanunk s szabatos formában a növendék emlékezetébe vésetnünk. Ezt pedig helyesen úgy eszközölhetjük, ha azokat közmondásokból, szentírási helyekből nagy férfiak, tudósok, költők mondásaiból vezetjük le s juttatjuk megőrzés végett a növendék tudatába.¹ Az elvek osztályozásának körében az a törekvés vezesse a nevelőt, hogy belső, tartalmi kapcsolódásuk szerint rendezze őket egymás alá vagy fölé. E végből tegyük a növendékkel együtt különös vizsgálat tárgyává az egymással összeütköző kötelességeket, melyeket az ifjú legjobban saját tapasztalásából, olvasmányából vagy a történelemből ismer. Mutassunk rá, hogy mint jártak el egyes kitűnő férfiak hasonló esetben, hogy így a gyermek ugyanazon körülmények közé jutva, biztos irányadást nyújtó példákval is rendelkezék.

De az így helyesen megismert alapelvek követése, mint mondók, csak úgy lesz helyes és biztosított, ha azoknak a mély vallásos meggyőződés és vallás erkölcsi érzés képezi alapjokat. Így jó kapcsolatba a jellemképzés a *vallás erkölcsi neveléssel*, amelynek amúgy is egyik fontos részét képezi. Mivel pedig a jellem a kötelességérzetet is magában foglalja s a jellem főalapvonása az önérdéknek a közérdek alá való rendelése kell, hogy legyen: az eredetileg önzéssel teljes ifjú természetének ilyen

¹ Igen helyes, ha a gyermekkel korán elsajátítatunk bizonyos általános értékű erkölcsi mondásokat, példaszókat s megmagyarázzuk neki azokat. Ilyenek például: «Segíts magadon s az Isten is megsegít», «Többet észszel, mint erővel» stb. Vagy ilyenek a régi görög bölcsék ethikai mondásai, pl.: «Ismerd meg tennmagadat», «Semmit túlságosan», «Használd fel az alkalmat» vagy «Ne mondd előre, mit tenni szándékozol; mert ha kudarcot vallasz, ki fognak csúfolni!» stb.

átalakítása szintén egyik főfeladata a vallás erkölcsi nevelésnek, mely művészetnek negatív mesterfogásai ismét a *fegyelmzésnek* és *önfegyelmre-szoktatásnak* nevezett nevelői működésben foglaltatnak. De erről a legközelebbi alkalommal.

Szakolcza.

Fludorovics Zsigmond dr.

Szépítsük a nép templomi éneklését.

A róm. kath. anyaszentegyház nyilvános istentiszteleténél tekintélyes szerepe van a hívek: a nép éneklésének. Sőt, minthogy az egyház hivatalos nyelve idegen nyelv, a hívek nagy részének: a népnek szívében — a szent cselekmények mellett, — épen az édes hazai nyelven énekelhető egyházi énekek kelthetik fel a legmagasztosabb érzelmeket s viszont a vallásos érzelmek szóbeli kifejezésére az ima mellett az ének az egyedüli eszköz s ünnepélyesebb mód.

«Ki szépen énekel, kétszeresen imádkozik».

Nekünk, keresztény katolikus kántoroknak hivatásbeli kötelességünk minden erőnkkel odahatni, hogy a nép templomi éneklése mennél nemesebb izlésre valló, azaz: mennél szebb legyen.

E tekintetben pedig igazán nagyon sok tennivalónk akad. Mert a nép templomi éneklése — persze, nincsen szabály kivétele nélkül, — még a mai korban is oly állapotban van, hogy nemcsak a zenei esztétika, de általában az értelmesség és a magyarság szempontjából is erősen rászorul a helyesbítésre és szépítésre.

Vegyük a nép templomi éneklését kritika alá először is a szöveg s ennek helyes kiéneklése szempontjából.

Sok községben hallgattam már a nép templomi éneklését. Tapasztalataim alapján ide iktatok 1—2 szemelvényt.

1. «Dicsértessék örökké
Az *ídes* Jézus neve».
2. «És monda tovább:
Úr van Teveled,
Ime, fiat fogansz,
Azkin fogsz örülni» stb.
3. «Üdvöz(e) légy(e), áldott(e) légy(e)» stb.
Stb. stb.

Az ellen nem is szólok, hogy a tájszólások ferdeségei is mily nagy mértékben torzítják templomi énekeink szövegét.

Máshol az éneklés közben való lélegzetvétel s a metszetek helytelen alkalmazása torzítja el s teszi templomba nem illővé népénekeinket.

P. o. «Jöjj el | Szentlé- | lek Úr | Isten,
Mi vi- | gaszta- | lónk min- | denben,
A lel- | ki ta- | nító | nyelvét
Igaz- | gasd gyú- | laszd fel | szívét,
Hogy te | szent a- | kara- | todat
Hirdet | hesse | jóvol | todat» stb.

Igaz, hogy e vers amilyen régi és elterjedt, vers-tani szempontból talán épen annyira rossz s dal-lamával együtt a száraz hangjegyzés szerint énekelve, magyar fülünket bosszantóan bántja; az is igaz, hogy még egyháziilag engedélyezett, általáno-san elterjedt és használt templomi énekeink között is sok olyan éneket találunk, melynek szövege a verselés szempontjából erősen kifogásolható; ámde azért vagyunk kántorok, hogy tudjunk és tanítsunk jól énekelni; zenei tudásunkkal és izlésünkkel segít-sünk a bajon, amennyire lehet.

A metszetek helyes alkalmazása szempontjából nagyon rossz énekszöveget is lehet úgy énekelni, hogy az ének tűrhető legyen.

A jentí szemelvényt helyesbitett metszetekkel, illetve lélegzetvételre szánt pihenőkkel (megállók-kal) már tűrhetőnek tarthatjuk.

Igy: Jöjj el, Szentlélek, Uristen,
Mi vigasztalónk mindenben;
A lelki tanító nyelvét
Gyazzad, gyulásd fel szívét,
Hogy te szent akaratodat
Hirdethesse jóvoitodat, stb.

Úgy énekeljünk és énekeltsünk, hogy éneklés közben a szöveget úgy mondjuk ki, mint beszéd közben. Hogy úgy mondjam: beszélve énekeltsünk. Ugyeljünk arra, hogy az énekek szövegét értelmesen s helyes magyarossággal ejtse ki a nép. Attérek a dallamra.

Sajnálom, hogy hangjegyzett szemelvényekből egy szines kollektiót nem mutathatok itt be annak regisztrálására, hogy a legtöbb helyen mikké fordulnak legkedvesebb egyházi énekeink gyönyörű dallamát is a nép ajkán. Annyi csürést, csavarást, hajlítást, fordítást tapasztalhatunk, hogy szinte csodálkozni lehet azon, hogy elsősorban a szakértő Magister chori s második sorban a Rector Ecclesiae fülei tűrhenek, ahelyett, hogy pap és kántor karöltve, egymást segítve elkövetnénk mindent, hogy a nép szépen és jól énekelje templomi énekeinket.

Hogy a nép templomi éneklése a régi idóktól számítva alig javult, szépült valamennyit is némely helyen, annak okai a kántor és a pap. Dixi.

Sok kántor azért, hogy a nép érzékenységét meg ne sértse; azért, hogy a nép kezvelje legyen, nemcsak nem iparkodik a nép éneklését csiszolni, nem-síteni, sőt ő maga is siet megtanulni oly rosszul énekelni, mint a nép énekel. Hála Istennek, hivatásos, ambiciozus kántor már nem tesz így; de még mindig sok van közöttünk, ki így tesz. Kire nem vonatkozik, ne vegye magára. De bizony sok helyen a kántor is úgy elcsúri-csavarja a dallamot, mintha a zenei szépről fogalma sem volna. Kitél tanuljon hát a nép? Ki a hivatott s ki köteles helyesen vezetni a nép éneklését? Úgy-e, az énekvezér: a kántor.

Tudom én azt, hogy a nép hagyományos énekmódorát szépíteni, javítani, szóval: megváltoztatni akaró kántor, esetleg neheztelésnek, szótárszapulásnak teszi ki magát a nép részéről. Ám, ha nemes hivatásának nagy terheitől kislelküleg meg nem ijed, ha *kellő tapintata* (ez nagyon lényeges) és kitartása van, egy-két év alatt is bámulandó eredményeket érhet el s a Sacra Musica érdekében tett minden fáradozásait nemcsak az egek Ura írja fel örök érdeméül, hanem előbb-utóbb a hívek elismerése és hála is honorálja azt.

A pap, mint a hitközség feje s lelkipásztorja és a templomnak is kormányzója tehet nagyon sokat a népének javára. Mert ha *kellő tapintattal* fölkeltheti a kántor ambícióját — ha netalán az szunyadozó-nék, — buzdításával, elismerésével és méltánylással növelheti azt s a kántor fáradozásait erkölcsi és anyagi támogatásával eredményessé teheti.

Ismerek papot, ki így tett s szer-tettjes támogatása és védelme mellett a kántor alig egy-két év alatt széppé, lélekemelővé tudta tenni a templomi népéneket.

Nagyon sokat ártanak a templomi népének-

ügyének az új. n. előénekesek. Ezek némelyike igen nagy potentát a nép előtt. Az isteni tiszteletek előtt és után, búcsújárásokon, olvasótársulati összejöveteleken, halottas házaknál ő az előimádkozó és az *előénekes*. Előénekes, akár van erre rátermettsége, akár nincs; eltekintve attól is, hogy van-e zenei hangja, füle s tud-e egyáltalán csak tűrhetőleg is énekelni. E tisztség igen gyakran apáról-fiúra, anyáról leányra száll összes régi időből való s így a nép előtt kedves ferdeségeivel.

Az ilyen előénekes, mint előénekes sok izléstelen-ség szülője és terjesztője. Rém sokat ront a nép éneklésén; szinte kerékkötője a népének szépülé-sének.

A mi eredményt a kántor sok fáradsággal elér, azt az «előénekesek» könnyű szerrel kockáztatják, sőt tönkre tehetik.

Én ezeket az «előénekeseket» egyszer s mindenkorra eltíltanám a templomban való előénekléstől. A kántor ezekkel szemben keveset tehet. Annál többet tehet a pap. A pap rendelkezik a templomban. Amit károsnak, izléstelennek talál, attól megszabadíthatja a templomot. Én tehát ezúttal arra kérem a főtszt. plébános urakat, hogy a templomi népének szépítése érdekében az általam rajzolt előénekeseket tiltsák el a templomban való előénekléstől; képzettségük s lelkületük megtalálja erre a kellő tapintatot s a helyes utat.

A templomi népének szent ügyét szíven viselő kántornak nem ajánlhatom eléggé azt, hogy az iskolásgyermekkel énekeltesen gyakran a templomban. Főleg vásár- és ünnepnapokon, mikor is a nép nagy sokasága van ott összegyűlve s főleg a nép előtt is kedves és ismert énekeket. Az iskolásgyermekkel helyesen s szépen énekeltehetünk s a népet az iskolásgyermek éneke által lehet legkönnyebben a szép éneklésre terelni, szoktatni.

Bőlesen teszi a kántor, ha a templomi énekek gyakorlása céljából néha-néha a felnőtteket s főleg az ifjúságot összegyűjti az iskolában. Vásár- és ünnepnapokon az isteni tiszteletek előtt, vagy után oly tömegesen akadnak szíves vállalkozók, hogy öröm lesz őket tanítani. Ezáltal a felnőttekből toborozhat maga mellé a kántor egy igen használható és lelkes csapatot, mely nemcsak arra lesz nagyon alkalmas, hogy a templomi népéneket a helyes uton megtartani segítsen, hanem sok másban is nagy erőssége leszen a kántornak.

Sokan azt gondolhatják milderre t. Kartársaim közül, hogy a kettős hivatal terheit viselő kántortanítóól kívánni sem lehet, hogy szabad óráinak jól megérdemelt nyugalma miatt rövidítse, ami szoros értelemben nem is kötelessége s amiért külön fizetés úgy sem jár. Megengedem, mert hiszen magam is tapasztalom, hogy a sok dologgal megterhelt kántortanítóval a legutóbbi tanítói fizetés-rendezésekor is nagyon igaztalanul és méltánytalanul bántak. Mostohagyermekek vagyunk a nyugdíjunk megállapításánál is. A társadalom sem méltányol kellőleg minket. Ám ezek más tétre tartoznak. Küzdjünk igazunkért; panaszoljuk folyton sérelmeinket s követeljük azok orvoslását, de ezektől függetlenül legyünk rajta minden erőnkkel, hogy templomainkban olyan ének dicsérje az Urat, mely méltó arra, hogy az égi karok zengedezésével összeolvadjon.

Aki szépen énekel, kétszeresen imádkozik. Hát aki szépen énekelni tanít?

Poroszló.

Jósvay Gábor.

JELESEINKRŐL.

A fejéregyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület f. hó 23-án, csütörtökön tartandó gyűlésével kapcsolatban jubilálja világi elnökét, az 50 éves munkálkodás után nyugalomba vonuló *Laszcsik Gyula* előzártsági róm. kath. kántortanítót. Ezt az alkalmat ragadjuk meg mi is, hogy a szeretet melegével és bensőségével méltassuk kiváló kartársunkat, aki félszázadon át teljesítette a néptanító fáradságos, de magasztos munkásságát.

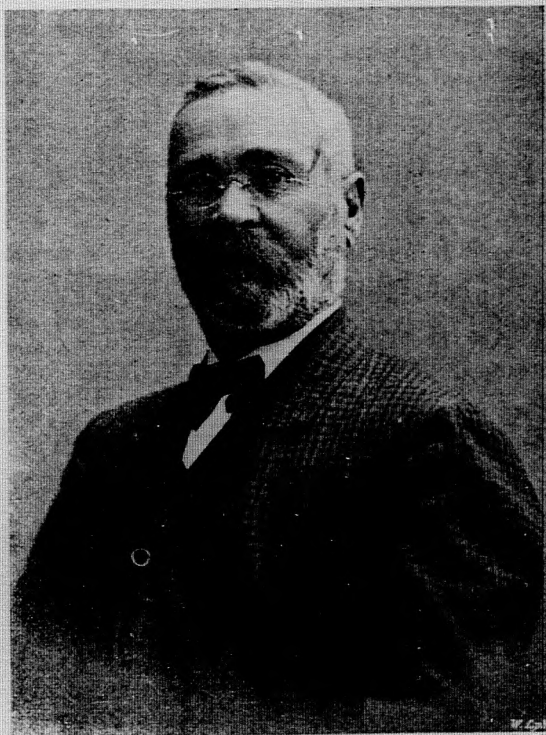
Laszcsik Gyula félszázados tanítói pályáját egyetlen, sokak előtt üres és nem sokat mondó, de a hozzárított előtt a legszebb, a legértelmesebb szóval jellemezhetjük: ő félszázadon át *dolgozott*. Tipusa annak az érdemes néptanítónak, aki a társadalomnak és nemzetének leghasznosabb tagja, annak a néptanítónak, akinek élete kifele látszólag egyhangúságban, igénytelenségben tünik fel, lényegében azonban azt a munkát végzi a társadalom és a nemzet bensejében, amit azok az igénytelen, fel sem tűnő korallók egy új sziget, egy új világ alakulásánál. Ez az a munka, amit sohasem lehet eléggé megbecsülni, amihez semmiféle dicséret és magasztalás, semmiféle elismerés nem eléggé méltó, aminek egyedül méltó jutalmat csakis a lélek öntudata adhat meg. A munka harcterén félszázadon át kitartóan megállni, ez oly cselekedet, mely felér a legértelmesebb étellel. Ez a gondolat álljon lelkünk előtt, ha most egy pillanást vetünk *Laszcsik Gyula* életrajzi adataira.

1843. április 26-án született Egerben (Heves megye). Elemi iskolát, a gimnázium négy évfolyamát és a tanítóképző két évfolyamát szintén itt végezte. 1860. július 31-én alelemi népiskolai tanítói oklevelet nyert; négy év múlva a főelemi képesítő vizsgálatot leteszi. Eddigi működését dicséretesnek nyilvánítja a tanári kar. Hat évet töltött szülőmegyéjében. 1866-ban hívja meg az akkori zirci apát jelenlegi állására. 1867-ben esküt tesz és véglegesítik.

1869-ben szervezik az egyházmegyei tanítószolgálatot. Esperesi kerületekre osztják őket. Kerületének jegyzőjévé lesz, mely tisztelet 30 évig viselte. Püspöke főbíróvá nevezi ki. 1868-ban az új közoktatási törvény szerint szervezi iskoláját. Ennek sikerét és jeles voltát bizonyítja a «Megyei Tekintetes Közigazgatási Bizottság» kitüntető leírata, amelyben elismerő okiratot nyújtanak át a tanfelügyelő útján. Ugyanezen időtájtban karolják fel az iskolai takarékpénztárak ügyét. Ennek szervezésében oly buzgóságot tanúsít, hogy az «Országos Gazdasági Egyesület» díszoklevelet nyújt át neki az 1888-ik évben. Szapáry Gyula gróf stb. aláírásával. A székesfehérvári országos kiállítás iskoláját díszoklevéllel tünteti ki. 1883-ban az esperesi kerületeket megyei egyesületbe vonja a megyéspüspök, mely egyesület a mai napig is áldásosan működik. Ugyanakkor tartott a II. országos tanítógyűlést. Egyhangulag őt választották meg képviselőül és a mai napig mindenütt és mindenben az ő személyét érte és éri a kitüntetés. Erre rászolgált tevékenységével. A megyei egyesület 1899-ben alelnökül, illetve világi elnökeül választotta meg, mely tisztelet ma is viseli. Egyszersmind a köteles pedagógiai dolgozatok döntő bírálójává választotta meg a gyűlés. E tisztelet is viseli napjainkban. 1870-ben a gyűlés megbizta őt elemi népiskolák számára használatos alkotmánytani könyv szerkesztésével. Ennek a megbizásnak is dicséretesen megfelelt. Művét kinyomatták és az előjegyzett iskolákban hosszú évtizedekig használták. Számtalan dolgozata jutalmat nyert, így a fentemlített alkotmánytani is. Tagja a megyei általános tanítóegyesületnek is, így az «Eötvös-alap»-nak örökös tagja, az «Orsz. Kath. Tanügyi Tanács» 100-as bizottságának, a «Kath. Tanítók Segélyalapjának». Iskolai könyvtárat alapított 1871-ben nőszült meg. Sok gyermekkel (16) áldotta meg az Isten. Hat gyermeke él, mindegyiknek biztos kenyeret tudott juttatni. Egy m. kir. állatorvos, egy villanyszerelő okl. gépész, kettő néptanító, egy okl. tanítóképző intézeti tanár, egy leánya otthon van. Népét 44 éven át az egyenes jellemre, az iskolai ismeretekre tanította és mint kántor a buzgó hitéletre vezette. Kultúrát teremtett, új, szakszerű föld-

művelésre tanította népét. Előttük ismeretlen növények természetét honosította meg. Népének őszinte ragaszkodása kísérte tanításának utolsó napjáig.

Nincs fajdalmasabb dolog, mint attól a hivatástól megválni, amelyet az ifjuság lelkesedésével, a férfikor tettvágyával, egész életünk szeretetével és java munkáerejével végig szolgáltunk. Érdemes kartársunk szívében is ott sajog e fájdalom most, mikor ott kell hagynia az iskolát. Nem is a magasztaltából hagyja ott, hanem szinte erőszakkal kell őt elvonszolni onnan, a szeretet és gondosság erőszakosságával, mely azt akarja, hogy bol-

dog nyugodt pihenésben élvezhesse az érdemes veterán félszázados munkásságának gyönyörködtető, felemelő öntudatát.

A hazai katolikus tanítószolgálat meleg kézszerzőjévé üdvözlö az érdemes jubilánst, elismeréssel és szeretettel!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Tankönyvmonopolium. Lapunk 23. számában megjelent nyilatkozatok nyomán a napi sajtóban néhány oly felszólamlás történt, mely a Szent-István-Társulat tankönyveinek a katolikus iskolákban való örvendetes elterjedését gáncsolta. Ezekre a katolikus közügyet szem elől tévesztő és pusztán kicsinyes üzleti érdekből eredő felszólamlásokra az *Alkotmány* egyik utóbbi számában a kiváló publicista, *Göröcsöni Dénes* adta meg a méltó választ, kinek a fenti cím alatt megjelent közleményéből ideiglatjuk a következő részt: «Azt a törekvést, hogy a nem katolikus kiadók könyveit zárják ki a katolikus iskolákból, feltétlenül okosnak és szükségesnek, sőt kissé már meg is késetnek tartjuk. Ugyanaz a gondolat élte ezt a törekvést, mely egyedül igazolja katolikus politikai és társadalmi

mozgalmainkat, hogy tudniillik fogjunk össze, pártoljuk a mi embereinket és a mi vállalatunkat s ne adjunk egy fillért se olyan célra, vagy olyan helyre, ahol az a fillér a világnézetünk ellen folyó harcnak hadiköltésévé válhatik. *Elég baj és szűgyen, hogy eddig is megtűrtük iskoláinkban azoknak a cégeknek kiadványait*, amelyek elüljárnak a katolicizmus ellen folyó irodalmi harc eszközeinek terjesztésében s a katolikus iskolák tanulóinak pénzén hízaljuk és erősítjük azokat a kiadókat, akik vállalatuk majdnem minden jobb állásából kiszorítják a keresztyéneket és uralmi jövedelemhez segítik a mi világnézetünket elszántan ostromló írókat. Ha rajtam állna, nemcsak a könyvvásárlás, hanem a kereskedelmi élet minden tereén megvalósíttatnám ezt az elvet s amint bűnnek tartom, ha katolikus birtokból csak egy talpalatnyi kerül is zsidó bérlő kezére, épen úgy nem engedném, hogy katolikus birtoknak csak egy hatosnyi szükségletét is zsidók által fedezzék. Igaz, hogy mindez csak monopoliumok, meg védvámok, szóval a gazdasági liberalizmus által halálra kárhözott intézmények által volna elérhető, de édes örömet el kellene vállalnunk az ösdiság s a gazdasági reakció vádjait, ha ezen az áron szabadulni lehetne a bennünket erszényünkön át kipusztító modern tatárjárástól. A nem keresztyén kiadóvállalatok könyvei ellen folyó indokolt és időszerű küzdelem — megengedem — sérti azoknak a katolikus íróknak érdekét, kiket ezek a cégek foglalkoztattak, de amikor elvi harcokról van szó, akkor nincs olyan fontos személyi érdek, amelyért az elvi harc elszántságából engedni lehetne. Azért, mivel az ellenség táborában is akadnak becsületes emberek, nem gondolunk alkudozásra és nem hagyunk alább a tüzeléssel s legfeljebb arról lehet gondolkodnunk, hogyan kapjanak kárpótlást ennek a nemis küzdelemnek jóhiszemű áldozatai. Az egyik cikkező még pörös orvoslást is emleget azokkal az egyházi hatóságokkal szemben, amelyek a Kath. Tanügyi Tanács által approbált, de nem a katolikus vállalatnál megjelent könyveket nem akarják iskoláikba beengedni — ennek a gondolatnak azonban semmi realis alapja nincs. Az approbálás csak annyit jelent, hogy a Kath. Tanügyi Tanács nem találta kivetni valót az illető könyvön, ez a vélemény azonban nem veheti el vagy nem kibővítheti az iskolafentartók abbéli jogát, hogy az approbált könyvek közül azokat válassza, amelyek például kiadásuk körülményeinél fogva neki jobban tetszenek».

Megjelent a kath. iskolák tankönyveinek és taneszközeinek jegyzéke az 1910.11. iskolai évre. Kiadta a Szent-István-Társulat. Mint értesülünk, e jegyzék már szét is küldetett az összes hazai katolikus iskoláknak egy-egy példányban. Amely iskola azonban nem kapta volna meg, az forduljon egy levelezőlapon a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalához, mely szívesen helyreépítolja a hiányt. A csinos kiállítású jegyzék a Kath. Tanügyi Tanács által engedélyezett összes Szent-István-Társulati iskolakönyveket magában foglalja, tájékoztatást nyújt a tanszerekről, az ifjúsági irodalomról, az iskolai szindarabokról, az iskolai és ifjúsági könyvtárról, a Szent-István-Társulat rendes és pártoló tagságairól stb. A jegyzék elején *«Néhány szó az iskolakönyvekről»* címen figyelemreméltó dolgokat mond el *Wohlmuth Ernő* az iskolakönyvek fontos témájáról s egyben közli és méltatja *gróf*

Zichy Gyula pécsi püspök úrnak, a katolikus tanítószág védőelnökének a katolikus iskolákban hasznalandó tankönyvek dolgában kiadott rendelkezését.

TANITÓEGYESÜLETEK KÖRÉBŐL.

Az Eötvös-alap jótéteményei.

Az Eötvös-alapnak 1910. augusztus folyamán kiosztásra kerülő ösztöndíjai és segélyeiért, valamint a Tanítók Házába való fölvételért az «Eötvös-alap» orsz. tanítóegyesület elnökségéhez (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47.) *legkésőbb 1. évi július 10-ig* küldendők be a folyamodványok, lehetőleg azon tanítóegyesület elnöksége útján, melynek a jelentkező atya tagja, illetőleg tagja volt. Később érkező jelentkezéseket csak kivételes esetekben vesznek figyelembe. — *Ösztöndíjért* a polgári vagy középiskolák IV. osztályát jó sikerrel végzett, avagy a tanítóképző intézeteket, akadémiákat, egyetemeket látogató tanulók folyamodhatnak, ha atyjok az «Eötvös-alap» országos tanítói segélyegyesületnek rendes tagja és az egyesület iránt való kötelezettségeinek eleget tett. A jelentkezők *mellékelni* tartoznak: 1. az 1908—1909. és az 1909—1910. évről szóló iskolai bizonyítványokat; 2. az illetékes tanintézet tanári karanak ajánlatát; 3. azon iskolai hatóságoknak vagy tanítóegyesületnek, esetleg tantestületnek ajánlólevelet, amelyhez szülei tartoznak, illetőleg tartoztak; 4. a szülei által megszerzett egyesületi 50 koronás részesjegyet, avagy ha azok évdiás tagok, az 1910. évi tagsági díj befizetését igazoló nyugtatványt. — Az Eötvös-alap *segélyösszegéiért* jelentkezők okmányait az illetékes tanítóegyesület elnöksége vagy az illetékes egyházi vagy világi iskolai hatóság útján tartoznak az «Eötvös-alap» titkárához beküldeni. A jelentkezéshez csatolandó *a)* a szegénységi, illetőleg orvosi bizonyítvány; *b)* az illetékes tanítóegyesületnek vagy iskolai hatóságnak ajánlólevele; *c)* az egyesületi 50 koronás részesjegy, avagy az 1910. évi tagsági díj befizetését igazoló nyugtatvány. A magyarországi tanítók «Eötvös-alap»-jával kapcsolatban álló «Gyertyánffy István-féle alapítvány» 100 koronás segélyösszegéért a folyamodványokat folyó évi július 1-ig az «Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület» központi választmányához (Kolozsvár) kell benyújtani. A *Tanítók Házába* való fölvételért jelentkezhetnek a budapesti és kolozsvári tudomány- és műegyetemen vagy egyéb (érettségi bizonyítványt, avagy tanítói oklevelet kívánó) fő- és szakiskolákon tanuló tanügyi tereen működő egyének fiai, akiknek szülői egyszersmind az «Eötvös-alap» rendes vagy rendkívüli tagjai s ha fiaik a főiskolai, szakiskolai vagy egyetemi tanulmányaiknak folytatásához szükséges előtanulmányaikat legalább is általános jó eredménnyel végezték. A fölvételre jelentkezők a következő okmányokat tartoznak bemutatni: 1. születési bizonyítványukat; 2. végzett tanulmányaikról és erkölcsi magaviseletükről szóló bizonyítványukat; 3. azt az okiratot, melynek alapján a Tanítók Házaiba a fölvételt jogosan kérihetik; 4. vagyoni és családi viszonyaikról szóló hiteles és kimerítő bizonyítványt; 5. ha a jelentkező valamely alapítványi helyet óhajtt elfoglalni, az illető alapító ajánlólevelét; 6. legújabb keletű hatósági orvosi bizonyítványt; 7. igazoló okmányt bármely oldalról és bármily csekély összegű segély vagy ösztöndíj élvezéséről, vagy ennek ellenkezőjéről. A Tanítók Házaiba felvételt nyert ifjak az egész tanéven át lakást, fűtést, világitást, felügyeletet, reggelit, ebédet, vacsorát, mosást és esetleges orvosi kezelést élveznek. Az egészségügyi helyek ára mindkét Házban évi (10 hó) 440, 450 és 640 koronában, a félfizetéses helyek ára évi 220 koronában, a kedvezményes helyek ára pedig 100 és 340 koronában állapított meg. Az ingyenes helyekre felvételnek teljesen árva, az évi 100 koronás kedvezményes helyekre félárva, a féldíjas helyekre az alapítványt tett egyesületek ajánlottai s azok fiai, kik már 20 évnél

régebbi tagjai az egyesületnek. A 340 koronás helyekre azon jelentkezők számíthatnak, kiknek atyja már 15 évnél tovább tagjai az «Eötvös-alap»-nak, míg ellenben azok, akik 10 évet meghaladó idő óta, de 15 évnél kevesebb ideje tagjai az «Eötvös-alap»-nak, a 440 s akik 10 éven aluli tagjai, mindkét Házba csak az 540 koronás helyre vétetnek fel. A rendkívüli tagok (tanárok) gyermekei 640 koronás helyet igényelhetnek. Az intézetben nyújtható kedvezménynek igénybevétele mindenkire egyaránt kötelező. Az alapítványi helyre ajánlottaknak, ha a felvételeknek egyébként is megfelelnek, csak a felvétel biztosítatik az Országos Osztóbizottság részéről, egyébként tartoznak fizetni a féldíjas helyekre megállapított tartásdíjat. A kolozsvári Tanítók Házába, amennyiben hely van, havi 70 korona fizetéssel oly főiskolai ifjak is felvétetnek, kiknek szülői nem a tanügy terén működnek és így az «Eötvös-alap» kötelekebe nem is tartozhatnak. Ilyenek a felvétel iránt a kolozsvári Tanítók Háza gondnokánál 1910. évi szeptember hó 15-ig jelentkezhetnek. A hiánytalanul felszerelt jelentések az «Eötvös-alap» (Országos Tanítói Segélyegyesület) elnökségéhez címezve, lehetőleg az illetékes tanítóegyesület útján 1910. július hó 10-ig nyújtandók be a titkári hivatalnál (VIII., Szentkirályi-utca 47. sz.). Az alapítványi helyekre pályázók jelentkezéseiket ugyan-csak az «Eötvös-alap» elnökségéhez címezve, az alapítványt tett egyesek, egyesületek, jogszemélyek útján, azok ajánlataival ellátva küldik be 1910. év július hó 10-ig az «Eötvös-alap» titkárához. Azok, kik a Tanítók Ferenc József Házában létesített «Józsa Mihály gondnok és neje Baresay Julia szobája — a magyar tanítóság gyűjtésének és adományának eredménye» című viselő szoba-alapítványra igényt tartanak, kérvényüket az Eötvös-alap elnökségéhez már július hó 5-ig tartoznak benyújtani. A kérvényhez a Tanítók Házába való felvétel tárgyában közzétett pályázati hirdetményben megkivánt mellékleteken kívül a magyar honosságot igazoló bizonyítvány és az illető vármegyei hivatalos tanítótestület elnökségének a kir. tanfelügyelő által is láttamozott ajánlólevele csatolandó. Az adományozó által kijelölt ifjúnak az Eötvös-alap országos Osztóbizottsága csakis a fölvételt biztosítja. A köztartásért a felvett ifjú a köztartási díj felét köteles fizetni. A köztartásnak az intézetben való igénybevétele kötelező. Erre az alapítványra ezidőszent oly egyéb feltételeknek megfelelő teljes árva is folyamodhatik, kiknek szülei az Eötvös-alapnak nem voltak tagjai. A jelentkezéseket 1910. augusztus hó 20-ika táján az «Eötvös-alap» Osztóbizottsága intézi el s az illetőket a felvételtől azonnal értesíti, akik viszont szeptember hó 5-ig akár személyesen, akár írásban tartoznak az illető intézet gondnokánál jelentkezni. Aki a kitűzött napig nem jelentkezik, arra fölvételi határozat érvényét veszíti. Egyebekben írásbeli megkeresésre szívesen szolgál fölvilágosítással az «Eötvös-alap» titkára: Székely Károly fővárosi igazgató-tanító (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 47.).

Az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület eredményes tevékenysége mind szélesebb körben kell érdeklődést. Alig adunk hírt arról, hogy a soroksár-alsónémedi espereskerületi tanítóegyesület alapító tagja lett a közgyűlés határozatából a Katholikus Iskolaegyesületnek, máris újabb örvendetes hírként közölhetjük, hogy Széchenyi Jenő apát-kanonok a következő levéllel tudatja, hogy a nagyváradi I. sz. Káptalan alapító tagul lép be az Iskolaegyesületbe: «Teljesen méltányolva azon magasztos célt, melyet a Tekintetes Elnökség vezetése alatt álló Katholikus Iskolaegyesület maga elé kitűzött, annak elérésében anyagilag támogatni kívánjuk. Van szerencsénk ezért becses tudomására hozni, hogy a Katholikus Iskolaegyesület alapító tagjai közé ezennel belépünk s az alapító tagság díját négyszáz (400) koronában a postatakarékpénztár útján egyidejűleg utalványozzuk». A nagyváradi I. sz. Káptalan e nemes tettevel ismét igazolta, hogy mindenütt ott van, ahol a keresztény restauráció érdekében munka folyik. Ha a szép példák követésére találnak, akkor iskoláinkat mihamarább megmentjük a jövőnek: Krisztus szellemének diadalmas hődtítésára.

HIREK.

A Százask Bizottság közgyűlésére és a vele kapcsolatos módszeres kiállításra a jelentkezők oly tömegesen érkeznek, hogy úgy a közgyűlés, mint a kiállítás sikere már biztosítottnak tekinthető. Kérjük a résztvenni szándékozókat, hogy jelentkezéseiket minél előbb küldjék be a Tanács központi irodájának, mert az iroda csakis így lesz képes a kellő időben szétküldeni a szükséges igazolványokat. A tagok által kérelmezett utazási kedvezményt eddig a *déli vasut, a kassa-oderbergi vasut s a dunagőzhajózási társaság* adta meg; a *magyar államvasutaktól* ugyan még nem érkezett meg az értesítés, azonban azok a kartársak, akik a gyűlés idejéig még nem jutnának hozzá féláru arcképes igazolványaikhoz, minden bizonnyal féláron fognak utazhatni a magyar államvasutak összes vonalain, ha a Tanács igazolványát előmutatják. A Tanács kéri a kiállítási szándékozókat és az arra már jelentkezettek, hogy a kiállítási szándékolt tárgyakat lehetőleg sürgősen küldjék meg az irodának. Kiállítási tárgyakat *június 30-ig* azoktól is elfogad az iroda, akik egyébként még nem jelenkeztek a kiállításra. A gyűléssel és kiállítással kapcsolatos mindenféle ügyekben a *Tanügyi Tanács irodájához* kell fordulni. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

A féláru vasuti jegy. Lapunk 23. számához mellékelt nyomtatványokért és az ugyanabban a számban közreadott tájékoztatásért tömegesen kapja lapunk szerkesztősége és a Szent-István-Társulat igazgatósága kartársaink, tantestületek és tanítóegyesületek részéről az elismerő nyilatkozatokat. Igazán örömről szolgál az, hogy kedves kartársainknak alkalmunk volt szívességet tehetni, valamint az is, hogy kartársaink elismerésükkel honorálják a mi munkánkat. Számosan fordultak hozzánk azzal a kérdéssel, vajjon a plébános-igazgatók, akik egyúttal hitoktatók is a róm. kath. elemi népiskolákban, jogosultak-e a féláru vasuti jegy kedvezményére? Minthogy az 1910. évi május 23-án kelt 33.980. számú keresk. miniszteri rendelet a hitoktatók részére is megadta a kedvezményt, a plébános-igazgatók, mint hitoktatók szintén jogosultak a kedvezményre. Ügyszintén számosan fordultak hozzánk abban az ügyben, hogy némely kir. tanfelügyelő nem láttamozza a hozzá benyújtott kérvényeket arra való hivatkozással, hogy a miniszteriumtól erre még nem kapott rendeletileg felhatalmazást. *A kultuszminiszter 2033 1910. szám alatt néhány nap előtt kiadta ezt a rendeletet*, bár rendelet nélkül is akár hány, a tanítóság iránt igazán jó indulattal viseltető kir. tanfelügyelő láttamozza a kérvényeket; hiszen azt igazolni, hogy valamely tanító valamely iskolánál rendszeresített állást tölt be és nyugdíjjogosultsággal bír, ehhez nem kell okvetlen külön miniszteri rendelet, ide elsősorban jóindulat és tanítószerelet kell. E helyen értesítjük kartársainkat, hogy az igazolvány megszerzéséhez szükséges nyomtatványokból a Szent-István-Társulat jóindulatából még rendelkezünk kellő mennyiséggel. Akiknek szükségük van rá, levélben nyilvánított óhajtásra — ha a portóköltséget levélbélyegben csatolják — szívesen megküldjük.

Kisdédóvi kiállítás. A «Szepesvármegyei Óvökör», az országos kisdédóvi kiállítással kapcsolatosan, 1910. évi június hó 25. és 26. napjain Lőcs városában tartja IV. közgyűlését. Június 25-én: reggel

9 órákor a kalauzoló bizottság vezetésével Lőcse város nevezetességeinek megtekintése. Délután 2 órákor a löcsei róm. kath. püspöki kisdedővő intézetben (Zárda-utca) mintafoglalkozás, tartja: *Amabilis* paulai Szent Vince-rendű nővér. Délután 3 órákor mecedélután a löcsei községi kisdedővő intézetben «Mit mesél az orsó» foglalkozással s utána «Vissza a rokkához» felolvasás; mindkettő előadója: *Vizaknai* Dombay Mária kolozsvári kisdedővő. Délután 4 órákor a Szepesvármegyei Övökör választmányi ülése a löcsei városháza tanácstermében, melynek tárgya a közgyűlés előkészítése. Délután 5 $\frac{1}{2}$ órától 7 óráig térzene a sétaterén, június 26-án. «A gyermektanulmányozás módszerei» előadás, tartja: *Ballay* Károly a «Gyermektanulmányi Múzeum» titkára Budapestről. Az elnökség jelentése a kör 1909/10. évi működéséről, felolvassa: *Halmos* Andor titkár. Közgyűlés után délelőtt 11 órákor az országos kisdedővői kiállítás ünnepélyes megnyitása az állami főreáliskolában. *József* főherceg ő királyi fensége elfogadta az Orsz. Kisdedővői kiállítás fővédnökségét, s azt valószínűleg személyesen fogja megnyitni. A kiállítás megnyitását megelőzően isteni tisztelet lesz az ősi Szent-Jakab templomban, melyet dr. Kiskönyai *Páry* Sándor valóságos belső titkos tanácsos, szepesi püspök fog celebrálni, s melyen az összes előkelőségek részt fognak venni.

Felhívás. *Kiss* Márton Salamonvári kántortanító kéri iskolatársait, kikkel együtt tett képesítő vizsgálatot a zsinóváraljai képzőintézetben ezeltől 25 évvel, hogy őt találkozasuk megállapíthatása céljából értesíteni sziveskedjenek.

Világi és hitvallásos iskola. A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint világi iskolába jár 627 ezer 171 elemi iskolás, 90.542 polgári iskolás, 4408 tanító- és tanítónő-képezdei tanuló, 25.551 középiskolai tanuló, 4154 felsőbb leányiskolai t., 5660 kereskedelmi isk. tan., 3761 ipari szakiskolai t., 9661 főiskolai tanuló, összesen 770.908. Ezzel szemben hitvallásos iskolába jár 1,372.613 elemi iskolás, 30,087 polgári, 6740 tanító- és tanítónőképezdei tanuló, 38.242 középiskolai tanuló, 1663 felsőbb leányiskolai tanuló, 330 kereskedelmi iskolai tanuló, 3521 főiskolai tanuló, összesen 1,454.066, vagyis hitvallásos iskolában majd kétszer annyi tanulót nevelnek.

A kath. tanítók júliusi gyűlése. A magyarországi kath. tanítók országos bizottságának gyűlésére minden hazai kath. népoktatási intézetben működő tanfériú jelentkezhet és a közgyűlésen hozzászólási joga van. Az utazásra a Dunagőzhajózási társaság, a Déli vasút és a Kassa-oderbergi vasúttársaság kedvezményes jegyet engedélyeztek.

Zarándoklat Lourdesba. Dr. *Kohl* Medárd püspök, Dr. *Nemes* Antal praelatus budavári plébános és *Gaihl* Sándor pozsonyi apát-kanonok személyes részvételével és lelki vezérlete alatt Schweiz legszebb pontjainak érintésével f. é. július hó 26-án zarándoklat indul Lourdesba. Jelentkezéseket már csak július hó 5-éig fogad el *Gaihl* Sándor apát-kanonok (Pozsony, Káptalan-utca 3.), ugyanott Programmok is kaphatók.

Ideges gyermekek felvétele. Az ideges gyermekek alsó- és középfokú állami intézetében az 1910/1911. tanévre néhány növendék helye betölthető lesz. Felvételt nyerhetnek 7 éven felüli és 15 éven aluli gyermekek, akik idegességüknél fogva különleges, egyéni gyógy-pedagógiai nevelésre szorultak. Az intézet elemi iskolája 4 osztályból, középfoka pedig a polgári iskolának meg-

felelő fokozatból áll, de az arra alkalmas növendékek a gimnáziumi, illetve reáliskolai osztályokra is előkészítést nyerhetnek. Különös gonddal van szervezve az intézetben a szakorvosi felügyelet és ellenőrzés is. Az érdeklődőknek az intézetről s a felvétel módzatairól készséggel nyújt bővebb tájékoztatást az intézet igazgatósa, Budapest, I., Csörsz-utca 31.

TÁJÉKOZTATÓ.

Magánvizsgálat. Engedélyért az illető iskolánál benyújtott kérvénnyel a tanfelügyelőséghez folyamodik. A kath. polgári leányiskolához az egyházmegyei főtanfelügyelőség adja az engedélyt. — **Korpótlék.** A II-ik korpótlék kérelmezése ugyanúgy történik, mint ahogyan az első korpótlékot kérelmezte. A kérvény és mellékletei bélyegkötelesek. — **F. F.** Csak 1910. júliustól esedékes a korpótlék. A fenntartó gondoskodni köteles, hogy járandóságait megkapja. — **Tanfolyamok.** (*Többeknek*) A különböző tanfolyamokra vonatkozó hirdetéseket lapunk azonnal közli, amint a hivatalos lapban megjelentek. Még nem olvastuk, hogy a gyöngye tehetségu tanítók képzésére a tanfolyam kiíratott volna. — **Természetben lakás.** (*B. H.*) Miután a lakás díjlevelében értékelve nem volt, emiatt nem támaszthat igényt, mert a kijelölt lakás a törvényes feltételeknek megfelel. — **A tandíjpótló összegének megállapítása.** (*K. K.*) 1. A tan- és felvételi díjak karpótlásának összegét, mely a tanítói javadalom kiegészítésére fordítatik, a szabályszerűen kiállított javadalmi jegyzőkönyvben és díjlevelben biztosított javadalom alapján állapítják meg. Az nem elfogadható eljárása a közigazgatási bizottságnak, hogy a szabályszerűen kiállított díjlevel adataira nem tekint. 2. A tandíjkarpótlás iránti államsegélykérvények az iskolafenntartók által legkésőbb 1910. szept. 30-ig nyújtandók be az illetékes közigazgatási bizottságnál. — **Az iskola felszerelése.** (*M. V.*) Az iskola felszerelésének típusait az 1907. évi XXVII. t. c. ismerteti. A felszerelésről a fenntartó köteles gondoskodni. Forduljanak támogatásért az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülethez. Erejéhez mérten készségesen nyújt segítyt. A kérvény mélt. *Giesswein* Sándor praelatus-elnök úrhoz intézendő Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

T. I., V. L., J. J., B. V. és L. T. Levélben feleltünk. **M. G.** 1. Igen, kérheti. 2. Megállapítva nincs. 3. Nem. — **S. A.** Tudunkkal nem. — **B. K.** A kiállítás ismertetését kérjük majd. Köszönet előre is. — **Sz. B.** Feleltünk. — **K. J.** 1. A kultuszminiszter úr rendesen fogad péntek délután; amikor elmarad a kihallgatás, azt a napilapok tudatják. 2. Nem tudjuk. — **W. K.** A kötelesség az első. A vizsgálatot a rendes időben tarthatja, előbb nem. — **L. F.** Az alkalmas közlemények sorra kerülnek. — **Előfizető.** 1. A hivatalos közlönyben. 2. A díjlevel az irányadó. 3. A helyettes kántort az illető fizeti, akit helyettesít. — **L. S.** Adjon be kérvényt a miniszter úrhoz, hivatkozzék a pontos időre, mikor okmányai betérjesszettek. — **S. K. és H. J.** A hivatalos közlönyben. — **P. B.** Forduljon tanácsért ügyvédhez. Mutassa be neki az aláírt dolgokat. Forduljon könyvmegrendeléseivel a Szent-István-Társulat könyvkereskedéséhez Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. — **L. M., P. F.** Beérkezett. — **H. A.** Közzétettük. — **P. I.** 1. Forduljon a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalához Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. 2. A tanév végéig köteles tanítani. — **B. K.** Kívánságát teljesítettük.

Tartalom. *Ember Károly:* Tanítóképesítés. — *Fladorovics Zsigmond úr:* A helyes nevelés néhány alapelve. — *Jósvay Gábor:* Szépitjük a nép temmlomi éneklését. — *Jelencsínkről* Laszczik Gyula előszállási kántortanító. — *Irodalom, művészet.* — *Tanítóegyesületek köréből.* — *Hírek.* — *Tájékoztató.* — *A szerkesztőség üzenetei.*

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus népköztartási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csaki azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizettetett.

Esztergomi érseki megye.

A békei róm. kath. népiskolánál a tanító elhalálozása folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Lakáson kívül jövedelme készpénzben a község pénztárából és államsegélyből a mindennapi és ismételő tanításért évenként 734 kor. 3 kat. hold szántóföld; szántásválság és legeltetési jog megváltása 78 korona; 100 kéve keményfa rőzse és 200 kéve iskolafűtésre a békei urebalomtól; 764 liter buza a róm. kath. hivektől; misealapítványok és ostyasütésért 17 kor. stóla (nagy temetés után 2 kor., kis temetés után 1 kor., bucsuzatató versszakonként 40 fillér, házassági hirdetésért 80 fillér, uradalmi alkalmazottak kétszeresét fizetik); javadalmi jegyzőkönyv szerint 5 kor. Köteles osztatlan VI. osztályú mindennapi és ismételő iskolában tanítani, kántori teendőket végezni. Tannyelv magyar. A folyamodványok a csallóköz-csütörtöki plébániahivatalnál június 21-ig nyújtandók be. Pályázók a választás napjáról magánlevélben értesíttetnek. Személyes megjelenés előnyben részesíttetik. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.
Iskolaszék. 475 1—1

Tótgurabi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom: készpénz 471 kor. 21 fillér, 2. 1562 hold szántóföld értéke 80 kor., hivektől természetben 251 kor. 25 fillér. Misealapítvány után 25 kor., stóla 70 kor. Az állás rendezetik. Megválasztott köteles állását július 1-én elfoglalni, köteleességét pontosan teljesíteni és az ismétlősöket is tanítani. Tót nyelv ismerete szükséges. Felhivatnak a pályázók, hogy a választás napján, június 24-én d. u. 3 órakor próbára jelenjenek meg.
Iskolaszék Tótgurab, p. Bazin. 477 1—1

A mocsai róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: államsegéllyel 1000 kor., 20 kor. kertilletmény, ezyszobás lakás szükséges butorizzattal. Köteleességek díjlevel szerint. A kérvények augusztus hó 10-ig a plébániahivatalhoz Mocsá (Komárom megye) küldendők.
Iskolaszék. 484 1—1

Egri érseki megye.

Jászkisérre július és augusztus hónapokra helyettes kántort keresek. Fizetés egyezség szerint s lakás. Bővebbet levélben. *Horváth Lajos* kath. kántortanító. 479 1—1

Beszterczebányai egyházmegye.

Ófelfalu (Bars m.) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Jövedelem megfelelő lakáson és házi kerten kívül: 1106 korona 90 fillér. *Elnökség.* 483 1—1

Kalocsai érseki megye.

Kula (Bácsbodrog m.) nagyközségben lemondás folytán üresedésben levő róm. kath. magyar-németajku kántori állásra pályázat hirdetik. Az állomás jövedelmei: a) 1000 kor. készpénzfizetés havi előleges részletekben, b) 1 hold (1000 □öl) szántóföld haszonélvezete, c) szabad lakás: 3 szoba, konyha, kamra, pince és istálló, d) 6200 lélek után stólajövedelem és pedig gyermektemetésektől 1-40 kor., paláttal 2 kor., felnőttek temetésétől 2-20 kor., paláttal 3 kor., koporsókérés 2 kor., útiének 2 kor., bucsúztatásért versszakonként 40 fillér, házassághirdetések megírásáért helybeliektől 40 fillér, vidékiektől 80 fillér, énekes szentmise után 40 fillér, koporsós szentmise után 60 fillér, örökös szentmisek után közel 50 kor. A megválasztandó kántor 1000 kor. nyugdíjigényre is biztosítatik a Magántisztviselők Orsz.

Nyugdíjegyesületnél olyképen, hogy — miként a tanítók is — 2 százalékjárulékot a biztosított, a többi százalékjárulékot a hitközség fizeti. A kántor kötelmei: 1. az összes egyházi ténykedéseknél a kántori teendőket ellátni, 2. minden vasárnap délután 2—3-ig a népet és hetenként két órában az iskolásgyermeket egyházi énekre tanítani, 3. iskolásgyermekből (esetleg felnőttek bevonásával) egyházi énekkart szervezni és vezetni, 4. a tanítókat betegségük avagy akadályoztatásuk esetén helyettesíteni. Pályázhatnak kántori és tanítói oklevéllel bírók, kik a liturgikus, a magyar és német egyházi éneklésben az orgonálásban és karvezetésben kellő jártassággal bírnak, miről a választást megelőzőleg f. é. június 30-án d. e. 10 órakor egy szakértő bizottság előtt bizonyosságot kell tenniük, miért is a jelzett időre személyes megjelenés szükséges. A kellően fölszerelt kérvények f. é. június 26-ig a kulai róm. kath. hitközségi képviselőre címezve főt. *Bach István* esperes-plébános úrhoz Szilberekre küldendők. *Kersch Mihály* plébános, hitközségi elnök. 485 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A nagysándori (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik július 12-ére. Díjlevel szerinti jövedelme: tanpénz 182 kor. Kántori jövedelem 487 kor., állami kiegészítés 361 kor. Összesen 1000 kor. Pályázat kezdete 10 órakor. Személyes megjelenés orgona miatt kívánatik. *Kompánek* esperes. 471 2—2

Pécsi egyházmegye.

A lipódi (Baranya m.) fiökközségi kath. iskolánál ujonnan szervezett második tanítói állásra június 30-ig pályázatot hirdetünk. Fizetése: polgári évre 900 kor., államsegély, a hitközségtől 100 kor. alapfizetéként; továbbá kétszobás lakás konyhával, kamrával természetben. 20 kor. kertválság. Baromfitartási joga udvaron nincs. Köteleessége: az iskolaszék által kijelölt osztályok oktatása, gyermekeket istentiszteletra vezetni s reájuk felügyelni, hittant hitoktató akadályoztatása esetén tanítani, kántoriakban segédkezni és helyettesíteni. Német nyelv tudása szükséges. Csak férfitanítók pályázhatnak. Állás 1910. szept. 1-én elfoglalandó, mely naptól a fizetés is folyósíttatik. Felszerelt kérvények alulirothoz címzendők. *Trinn János* plébános, isksz. elnök. Babarc. 465 2—2

Pályázat a lapáncsai plébániához tartozó illocskai róm. kath. kántortanítói állásra. Javadalmazása: a palotaszertű új iskolaépületben szabadlakáson és a rendes fizetésbe be nem számítható 1055 □önyi konyhakerten kívül a hitközségi pénztárból készpénz 600 kor., a kegyúrtól készpénz 8 kor. 40 fillér, tanítói, illetve hitközségi fődek kárpótlása fejében a hitközségtől készpénz 126 kor., a kegyúrtól 10 pozs. mérő kétszeres buzaterményben 55 kor., a kegyúrtól 3 bécsi öl keményhasabfia 60 kor., stóla körülbelül 30 kor., összesen 879 kor. 40 fillér, politikai esztendőre. Törzsfizetés kiegészítése céljából ismét államsegély kéremeztetik. Tannyelv: magyar, a filialis kántortéendők azonban németül végzendők. A megválasztandó köteles a pécs-egyházmegyei tanítóegyesületbe lépni. Személyes megjelenés kívánatos. Kérvények július 2-ig a lapáncsai (Baranya m.) plébániahivatalhoz intézendők. Választás július. 3-án. *Pál József* plébános. 474 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A zabari kántortanítói állásra július hó 14-ére pályázat hirdetik. Jövedelme: kiegészítve részben a hit-

községtől, részben államsegély által 1000 koronára. Van jó lakása és kertje. Személyes megjelenés előnyben részesül és csak okleveles tanítók pályázhatnak. Kelt Zabaron 1910. június hó 13-án. *Ruby Antal* zabari plébános. 480 1—1

Szatmári egyházmegye.

A paposi róm. kath. kántortanítói állásra június 27-ig pályázat hirdették. Javadalmazása: lakás s kerten kívül 1. 10 kat. hold szántóföld minden adóteherrel, 2. körülbelül 30 veka rozs s 12 kor. stólapénz, 3. tandíjból 78 kor., 4. a hitközségtől 144 kor., 5. államsegély 682 kor. Kötelessége az osztatlan vegyes mindennapi s általános ismétlő iskolában tanítani, az összes kántori teendőket végezni s mint iskolaszéki jegyzőnek nemely írásmunkákat végezni. A kellően felszerelt pályázati kérvények a fent írt napig bezárólag az iskolaszékhez intézve a paposi plébániahivatalhoz küldendők. Választás június 30-án Papos 1910. június 11-én. (Szatmár m.) *Szentmihályi Lajos* isk. elnök, róm. kath. lelkész. 481 1—1

Szepesi püspöki megye.

A Liptó-hutii róm. kath. kántortanítói állomásra f. évi július hó 11-ére pályázat hirdették. Jövedelme: 1000 kor. Szép új lakás. Túl nyelv tudása megkívánatik. Kérvények a hutii (Liptó m.) róm. kath. plébániahivatalba küldendők. 476 1—3

Váci egyházmegye.

Irsai (Pest m.) róm. kath. iskolaszék pályázatot nyit, az íresedésben levő kántortanítói állomásra. Javadalma: 1. természetbeni lakás és kert; 2. minden róm. kath. házaspártól: 1 veka rozs és 50 fillér; 3. 27 m. hold szántóföld haszonélvezete; 4. a megállapított stóla; 5. 120 kor. évi tandíjilleték; 6. esetleges korpótlék. A kisebb iskola fenntartására, az egyházm. hatóság 5274—1893. sz. rendeletéből, a kántortanító fizet az iskolai pénztárba előleges félévi részletekben: 200 koronát. Kötelességei díjvel szabályozza. Pályázók utköltésére nem számíthatnak; a megválasztott költözéskor költségre: 20 kor. kap. Felszerelt kérvények irsai róm. kath. plébániai hivatalhoz küldendők, július 6-ig, mely napon 9 órákor a pályázók ének s zenében való jártassága vizsgálják meg, mely után a választás megejtetik. Az állomás júl. 15-ére elfoglalandó. 478 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Nemeshanyi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdetek. Jövedelme csinos lakáson kívül díjvel szerint 1000 kor., melyből 528 kor. havonként esedékes; készpénz 7334 kat. hold szántóföld, 1608 kat. hold rét, 1416 legelő, bérösszege körülbelül 350 korona; 28 p. mérő rozs; 6 ól tüzifa hazaszállítva, stóla s sertéselgetés. A megválasztott köteles az osztatlan iskolát vezetni, a kántori teendőket teljesíteni s a Gondviselés segélyalapnak tagja lenni. A választás 1910. június 28-án lesz. Személyes megjelenés ajánlatos. Kérvények *Sándli Ferenc* plébános-Káptalanfa (Zala m.) címre küldendők. 473 1—2

Gelse község (Zala m.) iskolaszéke f. évi július, augusztus hónapokban tartandó menház vezetői állásra pályázatot hirdet. A menházvezetőnek havi fizetése 50 korona. Kötelességei: a 3—5 éves gyermekekre felügyelni, valamint azokat foglalkoztatni. A képesítéssel felszerelt kérvények főt, *Böszö Jeno* iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. Választás június 26-án. Állását köteles július 1-én elfoglalni s azt augusztus 31-e előtt el nem hagyhatja. 472 1—1

Tanító urak szíves figyelmébe! Az érleklődő tanító urakkal közlöm, hogy a pozsonyi jezsuita rendházban közbefjött akadályok miatt f. évben nem tartanak lelki-gyakorlatok, hanem e helyett a nagyszombati rendházban lesznek két végben tanítók részére lelki-gyakorlatok és pedig július 4—8-ig és augusztus 1—5-ig. A lelki-gyakor-

latok a nevezett nap elsején este kezdődnek, az utolsó nap reggelén végződnek. A résztvenni óhajtók egy héttel előbb jelentkezzenek a nagyszombati jezsuita rendház főnökénél. Bejelentés nélkül senkit sem fogadnak el. *Pozsonyi jezsuita rendház főnöke.* 482 1—2

Allást keres hét éve okleveles róm. kath. óvónő. Címe: *Kíss Anna*, Feketebalog (Zólyom megye). 486 1—1

TANÍTÓGYŰLÉSI MEGHIVÓK.

Az egri főegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület felsőhevesi köre ezévi gyűlését f. hó 23-án Pétervásáron tartja. Főbb tárgyai: A tanügyre vonatkozó felsőbb rendeletek ismertetése. Gyakorlati tanítás és felolvasás. Tartja: *Remenyik Jenő* s *Kovács József*. A jövő gyűlést tartandó gyakorlati tanítások iránti intézkedések. Jelentés a könyvtár állapotáról. Erdőkövesden. *Meticher László*, egyes. elnök. *Remenyik Gyula*, egyes. jegyző.

A ruszti kerületi tanítókör f. hó 9-en tartotta meg tavaszi közgyűlését. *Szlovoda* Ella meglepő ügyességgel tanította a helyragok alkalmazását; öröm volt az idegenajkú gyermekek feladatait hallgatni. *Harmuth Adolf* pályanyertes művét határozat szerint a kerület iskoláihoz küldi meg a kör megismerés céljából. *Paár* sérci esp. indítványára a kör a győregyházmegyei tanítóegyesület kötelékébe veteti föl magát.

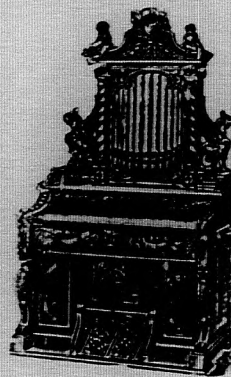
A várgede-kishonti egyesített róm. kath. tanítói kör ezévi közgyűlését f. hó 7-én Tiszolcon tartotta. A gyűlést *Parák Lázár* kincstári tanító mintatanítása előzte meg. A tanítás minden egyes szava, minden egyes modulata a tapasztalt, kiváló pedagógust árulta el, ki nemcsak tanít, de egyszersmint nevel is, ami tanítványainak helyes feleleteiből, viselkedési módjából szembőlően kitűnt. Az egész kerület lebilincselve hallgatta végig a tanulmányos, de egyúttal élvezetes előadást, halásan köszönte meg szeretett elnökének fáradozását. A tanítás tárgya a «Gazdaság» című olvasmány tárgyalása volt az V., VI. osztályban. *Ridilla József* egyházi elnök tartott előadást. Erősen hangoztatta, hogy nemcsak tanítani, de nevelni is kell a tanítónak. Nemcsak az eszt, de párhuzamosan vele a szívet is kell művelni. Mert — úgymond — hogy az örültek háza, hogy a börtönök tömve vannak, annak oka nem az ész képszerűsége a hiánya, de a szív durvasága. *Jókóvy Emil* forgácsfalvai tanító, felolvasást tartott: «A szeszitalokról». A gyűlés *Sipeki Balás* Lajos megyés püspököt táviratilag üdvözölte s ezzel a gyűlés a Hinnus eléneklésével véget ért.

Államsegély

kéréshez nyomtatványok 1 kor.; magyarító füzet (VI. javított kiadás) 1 kor.; 80 drb nyugta 1 K.

LENGYEL BÉLA Farkasaszó (Szatmár megye)

392 9-10

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmonikumok speciális beszerzési torrása a Monarchiában.

Elismert elsőrangú műrémek csak a Zimmermann-féle

HARMONIKUMOK.

Ausztria-Magyarországi képvis:

HÖRL NANDOR,

Pozsony, Ventur-u. 24.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipce, Szt.-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Most jelent meg! ★ Most jelent meg!

ERZSÉBET KIRÁLYNŐ KISÉRETÉBEN.

A MŰVELT KÖZÖNSÉG RÉSZÉRE
IRTA: SZTÁRAY IRMA GRÓFNŐ.
a felséges asszony volt udvarhölgye.

Ára füzve 5 korona.
Diszkiadás pergament
borítékban 6 korona.

Megrendelhető a kiadó
Szent-István-Társulatnál.

ÁLLANDÓ MŰKIÁLLÍTÁS.

A Szent-István-Társulat műkereskedésében
beszerezhetők az elsőrangú hazai és külföldi
művészek vallásos tárgyú eredeti festményei és
azok reprodukciói jutányos áron és kényelmes
○○○○ havi részletfizetés mellett. ○○○○

Tessék képesjegyzéket kérni.

Ujdonság!

Ujdonság!

MEGJELENT

a Szent-István-Társulatnál

ERDŐS RENÉE

Aranyveder

című műve, melyet az ismert
nevű író Rómában, a kato-
likus hitre való áttérése után írt.

Ára 4 korona.

Ujdonság!

Ujdonság!

A Szent-István-Társulat kiadásában Budapesten
(VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.) megjelent:

NYILVÁNTARTÁSI KÖNYV

a tanítók összes járandóságairól, iskolafentartók számára.

A 1907. évi XXVII. t. c. 10. §-a értelmében összeállította: **BAZSANT JÁNOS**,
galgamácsai főtanító. — Ára füzve **40 fillér**.

Az I-ső rész tartalmazza a tanítói díjlevél szerinti járandóságokat: 1. készpénzben,
2. ingatlanokban, 3. terményekben, 4. egyéb évi jövedelem, részletesen föltüntetve
az egyes jövedelmeket, mellette a jövedelem összegének kivetésére szolgáló rubrikával.

A II-dik rész rubrikázott párbékkönyv, mely a hitközségi tagok nevei, az azok
részéről való járandóság, valamint a járandóság lerovására szolgáló vonalozott
lapokból, fejcimekkel, áll. Ezen párbékkönyv — mely a plébánosok használatára is
alkalmas — 600 hitközségi tag bevezetésére és nyilvántartására szolgál. Külön bekötte
is kapható, ára **1 korona 10 fillér**.

Továbbá megjelent: Magyar **Officium parvum**. Kis zsoltos a bold.
Szűz tiszteletére. Szép vászonkötésben piros metszéssel **80 fillér**, szebb kötésben
aranymetszéssel **2 korona**.

HARMONIUMOK.

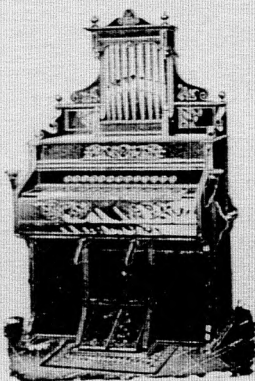
A gyönyörű hang, melyet a világnru és eusmert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. Pedálos harmoniumok orgona méreteken. Ezen általános elismert remek műveket bocsát ki

STOWASSER JÁNOS csász. és királyi udvari szállító.

Első magy vill. erőre berend. hangszergyár
Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Gyár: Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára

Tovább ajánlja saját gyárában készült elismert kiváló minőségű összes furós, vonós és fuvós hangszereit. Saját találmányú (Rákóczi) Tárogató, általános elismert legjobb, soló hangszerré általam konstruáltatott. Iskolával 35 irnióti feltele.

Hangfokozó gerenda, mely által bármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer.

— Biztos siker. —
Tanerőknek kedvezmény.

Arjegyék minden egyes hangszerről külön kívánatra bérmentve küldetik.

Vetítógépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műintézet kibocsájtotta II. számú diapozitív jegyzékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a „Szövegekönyveket”. A vállalat paedagógiai irányítója Moussong Géza, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára a Hollós-féle műintézet képei a legolcsóbbak, s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatolják a megfelelő szövegeknyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének emelésére igen fontosak a vetített képek. Olcsóságánál fogva minden iskola beszerezheti. Kezelése egyszerű.

A vetítógép ára 80–100 korona. A diapozitívek darabja 1 korona.

Tessék jegyzéket kérni a HOLLÓS-féle műintézettől, Budapest, VII., Lövölde-tér 7. szám

Alapítási év: 1880.

Alapítási év: 1880.

Felül nem multható és legolcsóbb tintája a világnak!

Általános Gallus-tintapor.

Rögtön elkészíthető a legkitünőbb minőségű bogártekete vagy színes író- és másoló-tinta.

KÜLÖNLEGESSÉG: iskolatinta.

1 kilogramostól 5-ig terjedő bödönökben, ára kg-kint 4 korona. — 1 kg. 20–25 liter kitünő tintát ad. 1 liter kész tinta előállítás költsége 16–20 fillér.

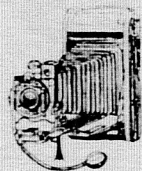
Mindenmü felvilágosítással szolgáló jegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. A megrendelések lebonyolítása az üzletmenet egyszerűsítése végett utánvétellel történnek. Magyar levelezés

Köppl-féle tinta-preparátumok gyára
W. LAMPEL, BÖHM.-LEIPA.

370 10—10

Fényképkészülékek,

valódi párisi színházi látcsövek és a világhírű Hensoldt-féle prizmás távcsöveket csekély

:: havi törlesztésre szállítja ::

NOWOTNY J. Budapest, VI. k., Nagymező-u. 21.

Kérjen „F” jelű árjegyzéket.
Nagy raktár fényképészeti cikkekben.

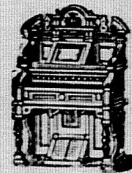
41—111.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkal templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó :: vasuti állomásig. ::

Tanerőknek s lelkészeknek különös szálakengedmény. Arjegyék ingyen és bérmentve. Részletirés engedélyezve.

93